

"Proletarec je"
delavski list za
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

GLASILLO
PROSVETNE
MATICE J.S.Z.

Entered as second-class matter, December 6, 1929, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL., 26. JANUARJA (JANUARY 26,) 1933.

Published weekly at

2439 W. 26th St.

LETO — VOL. XXVIII.

NEUSPEHI VLAD ZAMOTAVAJO RAZMERE

VOJNA V AZII, STAVKE IN KRVAVI POLITIČNI BOJI ODSEV POLOŽAJA

Fašistične provokacije v Nemčiji.—Kitajska "grozi" z
odporom.—Nepodne konference diplomatov

V nobeni deželi se razmere ne izboljujejo četudi se vlade trudijo zaježiti gospodarsko in politično propadanje.

Najnevarnejšo točko v svetovni arenici tvori japonski militarizem, ki grabi po Kitajskem ozemlju in neti nevarnost nove splošne vojne. Sovjetska Rusija mora biti še posebno oprezna, ker čuti, da japonski imperializem hlepí tudi po vzhodni Sibiriji. Kitajska grozi velesilam, da se bo branila zoper Japonsko, če liga narodov ne napravi konca njeni invaziji. Japanski generali se rogojo vsem in osvajajo dalje.

V Nemčiji dvigajo glavo kajzerjevi in otvorjeno delujejo za obnovitev monarhije. Fašisti znova izzivajo, da bi provocirali civilno vojno. Dne 22. januarja so navalili v komunistični predel Berlina. V spopadih je bilo 91 oseb ranjenih. V koliko so komunisti svojo taktilko zakrivili pojačanje reakcije v rajhu, bo pokazala zgodbina. Socialisti jih dolže, da ne bi prišlo do tega, če bi računali z razmerami, namesto da so slepo izpolnjevali taktko, ki določa poslabševanje gospodarskih razmer in političnih odnosov, zato, da bi bili čimprej ustvarjeni pogoji za revolucijo.

V Londonu so prošli teden zastavki delavci, ki obratujejo avtobuse. Njim so se pridružili iz simpatij mnogi drugi, vzlič svariom vodstva unije, ki smatra, da so v teh razmerah izgledi za zmage neugodni.

Bulgarija ima velike neprilike s krvnimi boji med Makedonci, kralj Boris pa je v skrbih, ker se je s krščenjem svoje hčerke po pravoslavnem obredu zameril papežu, katemu je ob poroki z italijansko princezino častno obljudil, da bosta vse svoje otroke krstila in vzgojila v katoliški veri.

Jugoslavija je v napetih narodnostnih bojih. Jugoslavija, Bolgarija, Rumunija in Grčija

DENARJA JE V ZED. DRŽAVAH ZDAJ VELIKO VEČ KOT KDAJ PREJ

V Zed državah je bilo v začetku leta v prometu 880 milijonov dolarjev več denarja kakor l. 1929, ko je bila "prosperiteta" na višku. Tretji teden v januarju t. l. je bilo v cirkulaciji \$5,580,000,000, ali blizu milijardno več kakor pred štirimi leti.

Skupna vsota denarja v Zed. državah, ki je v cirkulaciji in shranjuje v varnostnih shrambah, nogavicah in miznicah, znaš \$9,698,500,000, ali \$277,000,000 več kot pa ga je bilo pred enim letom.

Vzlič temu je "premale" denarja in kongres se pripravlja, da ga natiska še nekaj milijard. Tisti, ki ga imajo danes preveč, ga bodo imeli potem še več. To pravilo se je izkazalo za resnično v vseh inflacijah v vseh deželah, razen v Rusiji, kjer so bogataje popolnoma odpravili.

imajo razne krize in v vseh vlada "balkanizem", ki jih počiščuje pred svetom.

V Zed. državah narašča brezposelnost, bankroti se mnoge, Hoovrove rekonstrukcijske ustanove so brez učinkovih posledic, demokratska večina v kongresu ni pokazala še nikakoga resnega truda, da pomaga deželi, zato pa so toliko glasnejši klici po inflaciji. Politika bodočega predsednika v ekonomskih vprašanjih je še zastrita uganka.

Komunistična stranka sovjetske Unije je spet drastično stopila na prste opoziciji v svojih vrstah. V industriji beleži USSR velike uspehe, njen živilski in agrarni problem pa je še vedno tako težak. Živil zelo primanjkuje.

V encikliki "Quod Nuper", ki je bila razglašena 15. januarja, tarna papež nad gresnostjo tega sveta, vernikom pa je naznalen pričetek svetega leta, v katerem naj molijo za odpravo krize in za prerojenje človeštva v duhu krščanstva, kakor ga uči sveta mati rimska cerkev. Zelo jim priporoča, da naj v tem svetem letu romajo v Rim in v sveto deželo. Sploh je vloga papeža pri reševanju težkih socialnih vprašanj še najlažja. Napiše enciklico, v kateri kritizira kar se mu zdi na svetu nepravilnega, razmreja pa ozdravlja z moralijo, kar je najenostavnnejši način. Je pa seveda brez učinkov.

Diplomatične konferirajo dane. Pripravljajo se na nova pogajanja zaradi vojnih dogovorov in na svetovno ekonomsko konferenco. Vzlič večletnemu mešetarenju se niso sporazumišči še niti za en resnično konstruktiven načrt, ki bi res obrnil svet na pot ekonomskega okrejanja.

Razvoj dogodkov po vojni je priča, da je kapitalizem ne sposoben popraviti svojo zgradbo. Doba, ki zahteva prehod iz starega sistema socialistično uredbo, je tu.

"Vrnite se na farme!"

Franklin D. Roosevelt, novi predsednik Zed. držav, je ugotovil, da za vse brezposelne ne bo dela, tudi ako se zavrti vse kolesje industrije. Najmanj pet milijonov delavcev je po njegovem mnenju več kot pa se jih bo v industriji rabilo v najboljšem slučaju, zato priporoča, naj se začne izseljevati nazaj na farme. Ampak tudi farmerji pravijo, da jih je preveč in da je njihov pridelek veliko večji kot pa so zanj zahteve na trgu. Delavcev je torej preveč v farmerjev je preveč. Izdelkov industrije je preveč in pridelkov na farmah tudi. Razuma v glavah ljudi pa je še zmerom veliko premal.

Dolg evropskih dežel Evropske dežele dolgujejo Zed. državam blizu dvanajst milijard dolarjev, katera so prejeli v denarju, živilih in municijih (največ v živilih in municijih) med vojno in prvi dve leti po vojni. Vsa ta posojila so bila označena za vojne dolbove.

Dolg evropskih dežel

Evropske dežele dolgujejo Zed. državam blizu dvanajst milijard dolarjev, katera so prejeli v denarju, živilih in municijih (največ v živilih in municijih) med vojno in prvi dve leti po vojni. Vsa ta posojila so bila označena za vojne dolbove.

NESREČA, KI JE ZAHTEVALA PET ŽIVLJENJ

Ponoči 12. januarja sta trčila v Donnelly, Pet oseb je bilo ubitih. En vlak je imel parla, dva osebna vlaka Burlington železnice. no in drugi električno lokomotivo.

SOC. STRANKA MORA DOBITI V 4. LETIH 150,000 ČLANOV

Načrt, ki določa velikanski razmah socialističnega gibanja v Zed. državah.—Vsi klubi pozvani na delo

Deset tisoč novih članov to leto; 20,000 v letu 1934; 40,000 leta 1935; 80,000 leta 1936, ali 150,000 novih članov v štirih letih, določa načrt odobra za pojačanje socialistične stranke, kateremu načeljuje

milwaukee župan D. W. Hoan. Dalje določa, da morajo klub v omenjenih letih razpečati najmanj 75,000,000 socialističnih letakov in časopisov, obdržati 368,000 shodov, 15,000 predavateljskih tečajev, stopiti v zveze s 170,000 unijami, delavskimi bratskimi društvami, kooperativami, društv brezposelnih, ženskih društvih, kulturnih in podpornih organizacijah in v vseh drugih, ki jih tvorijo delavci socialističnih letakov in časopisov, obdržati 368,000 shodov, 15,000 predavateljskih tečajev, stopiti v zveze s 170,000 unijami, delavskimi bratskimi društvami, kooperativami, društv brezposelnih itd. v svrhu sodelovanja v borbi za ljudske pravice in vršiti vse drugo delo, ki spada socialističnim postojankam.

Vsaka postojanka mora skrbeti za širjenje naših letakov na sejach unij, farmskih organizacij, kooperativ, v društv brezposelnih, ženskih društvih, kulturnih in podpornih organizacijah in v vseh drugih, ki jih tvorijo delavci socialističnih letakov in časopisov, obdržati 368,000 shodov, 15,000 predavateljskih tečajev, stopiti v zveze s 170,000 unijami, delavskimi bratskimi društvami, kooperativami, društv brezposelnih itd. v svrhu sodelovanja v borbi za ljudske pravice in vršiti vse drugo delo, ki spada socialističnim postojankam.

Odborov načrt navaja, da je bilo na vsakega organiziranega člena soc stranke oddan pri lanskem predsedniških volitvah 56 glasov, kar znači, da simpatizirajo z našo stranko, niso pa socialističnega prepričanja, kajti ako bi bili, bi pristopili v stranko. Te ljudi je treba pridobiti v organizaciji, poudarja odbor.

Na vsakega organiziranega socialističnega načrta za socialistično gibanje, kajti ako bi bili, bi pristopili v stranko. Te ljudi je treba pridobiti v organizaciji, poudarja odbor.

"Ampak samo pridobivati člane še ne zadostuje," pravi proglaš. "Veliko je članov, ki še ne vedo, kaj je socialistično. Zato je potrebno dobro zamišljena socialistična vzgojna propaganda med člani in somišljeniki."

Od strankine postojanke se pričakuje, da doi vsaka najmanj enega novega člena ali članico na mesec. Odbor določa, da naj vsak član ali članica razdeli povprečno najmanj trideset socialističnih letakov in časopisov na mesec, ali drug k drugemu po enega na dan, kar gotovo ni težka niso izvršili."

Mesta brez davkov

V Zedinjenih državah je 84 mest, večinoma majhna, v katerih ni nikakih občinskih davkov. Dohodek jim donosajo javne naprave, kot elektrarne, plinarne in vodovodi.

BANČNIH POLOMOV ŠE NI KONEC. — NOV PRI- TISK NA MALE ZAVODE

Velike banke pritisajo na zakonodajce za sprejem postave, ki bi jim dovoljevala podružnice v vseh krajih države ali celo izven države, v kateri imajo svoj glavni stan. Mali, takozvani "neodvisni" bankirji vsem takim predlogom nasprotujejo, češ, da bo potem ducat velebankirjev lastovalo, ali kontroliralo vse bankovni sistem v Zedinjenih državah.

Delavci in farmeri nimata prav nikakega vzroka, da se bi navduševala za "neodvisne" bankirje in male samostojne banke, ker so baš take banke "popokale" najprej. In ker imajo mali bankirji še vedno ogromen političen vpliv, je ravnavo, da preprečujejo sprejem zakonov, ki bi dali velikim denarim zavodom popolno pravico okupirati bankovni sistem. Zato so mogotci odtegnili malim bankam zaslombom, posledica pa je, da je januarja t. l. propadlo spet veliko malih bank in tudi par precej velikih, mali ljudje pa so ob prihranju imovino.

Dokler kongres ne osvoji socialističnega načrta za socialistično gibanje, ne bo absolutno varnih bank, pa naj voda ali kongres še tako nakazujeta kredite.

Cena živiljenskih potreb- ščin in plače

Od leta 1929 so se živiljenske potrebščine povečale 22.9%, kar povečava statistični bilančni zvezni vlade iz Washingtona. Zaslubek pa je nadzora poprečno nad 50%.

Si želite lepega in originalnega čitača?

Tedaj si naročite

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

LETNIK 1933 — CENA 75c.

in

'DVA SVETOVA'

najnovejše delo IVANA MOLEKA.

CENA 50c

Obe knjigi skupaj \$1.15

PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Ameriški trgovski krogi, industriale in bankirji zbirajo prispevke, da podpirajo one, ki so v bedi, da bi niso upravljeni do podprtosti iz okrajne blagajne.

Kompanije v vseh mestih so obdavčile svoje delavce, oziroma jih indirektno primorajo, da prispevajo določeni odstotek od svoje plače v pomožni fond. Za pokritje izdatkov iz javnih fondov v pomoč nezaposlenim in njih družinam pomaga privatna dobrodelnost. Ko tudi ta ni več zmogla naloge, so posegli po pomoč v mestne in okrajne blagajne in nato še v državne. Ob enem zbirajo prispevke, da podpirajo one, ki so v bedi, da bi niso upravljeni do podprtosti iz okrajne blagajne.

Zunanja trgovina Z. D. Zedinjene države so prodala lani v inozemstvu za \$2,940,542,000 raznega blaga ali za \$295,212,000 več kakor pa so ga uvozile iz tujih dežel.

V nedeljo 5. februarja

vprizori dramski odsek

KLUBA ŠT. 1 J.S.Z.

V dvorani ČSPS — Chicago, III.

Po predstavi, ki se prične ob 3. popoldne, bo plesna zabava.

POROČILO TAJNIKA KLUBA ŠT. 1 JSZ. ZA LETO 1932

V sledil silne krize, v kateri se nahajamo v Ameriki, je pričetek tudi klub št. 1 JSZ. V sledil ogromne brezposelnosti je nazadoval v članstvu in v finančih. Priredbe kluba, ki so glavni vir dohodkov, niso bile gomotno toliko uspešne kot prejšnja leta.

Članstvo kluba.

Dne 1. januarja 1932 je bilo 107 članov, in sicer 95 v klubu direktno in 12 v mladinskom angleško poslušajočem oddelku. Ob zaključku leta 1932 je v imeniku 98 članov. Nazadovali smo torej za 9 članov. Spremembe so sledile. Pristopilo je sedem novih članov. Radi brezposelnosti in ker niso hoteli vzeti izjemne znamke je odstopilo 16 članov, med temi 9 v mladinskem oddelku. 17 članov dobiva sedaj izjemne znamke, ker radi dolge brezposelnosti in splošne krize ne morejo plačevati redne članarine. Vsi ti so že dolgo let člani kluba in aktivni.

Finančno stanje.

V finančah je klub nazadoval \$155.79: 1. januarja 1932 je klubova blagajna imela \$417.33 gotovine, koncem leta po odprtju obveznosti pa \$261.54. Dohodki so znašali \$3,073.04, prenos od 1931 \$417.33, skupaj \$3,490.37; izplačila v letu 1932 so znašala \$3,060.33, obveznosti \$168.50, ostane prebitka \$261.54.

Dohodki: Prispevki članov \$347.75; priredbe \$2,581.39, in razni drugi manjši dohodki \$143.90.

stroški: Zvezi za članske znamke in Prosvetni Matici \$294.15; stroški s priredbami \$1,187.90; podpora Proletarcu \$419.84; podpora socialističnih strank \$91.20; plača učitelja pevskega zbornika "Sava" \$338.00; najemnina dvoran za seje in vaje, nabava raznih potreščin za klub, "Savo", dramski odsek, upravnini stroški itd. \$897.74. V tej vsej je včetno tudi \$108.45, katere je klub potrošil v zadnjih kampanji deloma za kampanjsko literaturo in ostalo za prispevke v kampanjski sklad. Klub temu, da so se dohodki kluba znižali za okroglo \$900 v primeri z dohodki leta 1931, smo vendar dali \$619.49 podpore v propagandistične svrhe, in sicer \$419.84 Proletarcu, \$71.20 socialističnih strank in \$108.45 za volilno kampanjo. Preteklo leto smo dali torej \$456.90 podpore več kot leta 1931. Prihranili smo pa pri nabavi raznih potreščin za klub in na priredbah \$202.52, kar je v sedanjih časih lepa vrednost. Druga imovina kluba: V delnicah do-

ma JSZ \$3,730.33. Knjižnica, arhiv dramskega odseka in pevskega zbornika "Sava" \$550; razne druge potreščine in prejedem na dvorano \$375.00; skupaj \$4,655.33. Skupna imovina kluba je znala 31. decembra 1932 \$4,916.87.

Priredbe kluba v letu 1932.

V preteklem letu je imel klub 10 priredb in sicer: 7. februarja dramsko predstavo "Trije vaški svetniki"; 24. aprila koncert pevskega zbornika "Sava"; 30. aprila domača zabava; 24. julija izlet klubovih članov; 13. avgusta večerni piknik pevskega zbornika "Sava"; 25. septembra piknik v podporo "Proletarcu"; 23. oktobra dramsko predstavo "Hlapci"; 27. novembra koncert pevskega zbornika "Sava", in 31. decembra Silvestrovje zabava. Nadalje je klub sodeloval pri skupnem proslavi 1. maja z drugimi delavskimi organizacijami v Chicagu in na pikniku okrajne organizacije soc. stranke 10. julija; aranžiral je skupno s češkimi klubni dva shoda, na katerima je bil glavni govorik James H. Maurer in sicer 28. januarja in 5. oktobra; v času volilne kampanje obdržaval veliko poučilnih shodov (Street Corner Meetings). Kadarkoli je čas dopuščal so bile na klubovih sejah po izčrpaniem dnevnem redu razne razprave ali poročila posebnih odborov, n. pr. Joško Ovenc je po seji septembra meseca poročal o svojih vtiših z agitacijskega potovanja po Pensylvaniji in Ohio; na isti seji je podal s. Martin Judnič svojo sliko o današnji Rusiji in njenih razmerah; na novembarski seji je poročal posebni kampanjski odbor o preteklih volitvah; na priredbi čikaške federacije SNPJ sta oba klubova odsek — dramski in pevski zbor "Sava" — aktivno sodelovala.

Obisk klubovih priredb ni bil tako številjen kot prejšnja leta. Vzrok je dolgotrajna brezposelnost. Povprečna udeležba priredb v dvoranah je bila do 300.

Volilna kampanja.

Preteklo leto je bilo zelo važno za delavstvo radi volitev. Člani kluba so se zavezali tega dejstva. Zadnja dva meseca pred volitvami so marljivo raznašali kampanjsko literaturo, nabirali podpise na peticije, agitirali in na volilni dan so pazili na voliščih prijetju glasov. Izvršili so mnogo dela, toda še več nas ga čaka.

Glasovi, ki sta jih dobila Thomas in Maurer v posameznih državah

Koncem decembra prošlo leto so bili objavljeni uradni rezni glasovanja dne 8. novembra 1932, iz katerih je razvidno, da je dobila socialistična stranka za svoja kandidata Thomasa in Maurera 903,181 glasov. Uradno skupno število je manjše, ker Oklahoma noče priznati 17,896 glasov, ki se bili v omenjeni državi oddani za Thomasa in Maurera. Najprvo je nameč vlada Oklahome zavrnila lansko poletje socialistične peticije, katere je podpisalo nad 50,000 ljudi, opričajoč se na "tehnikalije". Vzlic. temu pa je nad 17,000 volilcev njuni imeni zapisalo na glasovnico, kar pa smatra "napredna demokratska" vlada Oklahome za nelegalno glasovanje.

V slednjem izkazu so glasovi, ki sta jih dobila Thomas in Maurer pri predsedniških volitvah 1. 1928 in leta 1932.

Država	1928	1932	Odst. skupnega št. glasov 1932
Ala.	460	2,030	.83
Ariz.	—*	2,618	2.21
Ark.	429	1,269	.58
Cal.	19,595	63,299	2.79
Colo.	3,472	13,591	2.97
Conn.	3,026	20,461	3.43
Del.	329	1,376	1.22
Fla.	4,036	775*	.28
Ga.	124	461	.18
Ida.	1,293	526*	.29
Ill.	19,138	67,258	1.97
Ind.	3,871	21,388	1.36
Iowa	2,960	20,467	1.98
Kans.	6,205	18,276	2.31
Ky.	832	3,853	.39
La.	837*	533*†	.20
Me.	1,068	2,489	.83
Md.	1,701	10,489	2.05
Mass.	6,262	34,305	2.17
Mich.	3,516	39,205	2.36
Minn.	6,774	25,476	2.56
Miss.	263	686	.47
Mo.	3,739	16,374	1.02
Mont.	1,667	7,891	3.65
Nebr.	3,434	9,876	1.73
Nev.	—*	—*	—
N. H.	455	947	.46
N. J.	4,866	42,998	2.63
N. M.	156	1,776	1.17
N. Y.	107,332	177,397	3.78
N. C.	—*	5,591	.78
N. D.	842	3,521	1.38
Ohio	8,683	64,094	2.45
Okla.	3,924	17,896*†	2.48
Ore.	2,720	15,450	4.19
Pa.	18,647	91,119	3.19
R. I.	—*	3,138	1.18
S. C.	47	82	.08
S. D.	443	1,551	.53
Tenn.	631	1,796	.46
Texas	722	4,450	.52
Utah	954	4,067	1.97
Vt.	—*	1,533	1.12
Va.	250	2,382	.80
Wash.	2,615	17,080	2.78
W. Va.	1,305	5,133	.69
Wis.	18,213	53,379	4.79
Wyo.	788	2,829†	2.92
Skupaj	268,624	903,181	2.27

* Imena vpisana na glasovnico, ker socialistična stranka na nji ni imela svoje rubrike.

† Glasovi štejti, toda vlada jih smatra za nelegalne.

Skupno so doble manjšinske stranke sledeča števila glasov:

Socialistična (Thomas in Maurer)	903,181
Komunistična (Foster in Ford)	102,785
Prohibicionistična (Upshaw)	77,528
Liberty Party (Harvey)	53,446
Socialist Labor (Reynolds)	34,034
Farmer-Labor (Coxey)	7,431
Jobless Party (Rev. Cox)	740

Največ glasov je dobila soc. stranka v državi New York, po odstotkih pa v Wisconsinu. Komunisti so dobili skoraj vse svoje glasove v državah New York, Illinois, Pennsylvania, Michigan, Ohio, Minnesota in Pennsylvania. Komunisti so v štirih letih napredovali 54,557 glasov, eselplisti 12,853 in socialisti 640,376. Vse stranke skupaj so doble 39,734,351 glasov. Za Rooseveltja je bilo oddanih 22,813,786 in za Hooverja 15,759,266.

Vsi tri delavske skupine so doble skupaj 1,040,000 glasov. Socialistična stranka, ki je svoje glasove več kot potrojila, zdaj marljivo deluje za počakanje postojank, ki so bile ustanovljene v lanskem kampanji, da bodo dobro pripravljene za bodočo boje.

- KOMEDIJO V 3. DEJANJIH -

GLAVNI DOBITEK

Vstopnice v predprodaji 50c

Pri blagajni 75c.

Igra John Kochavarjev orkester.

BREZPOSELNI V IZGREDIH

Dva policija in en demonstrant so bili ranjeni v izgredih dne 18. januarja pred Lawndale Relief uradom na 2133 S. Kedzie Ave. v Chicagu. Okrajna oblast je do prošloga tedna dovoljevala da so smejo organizacije brezposelnih pošiljati deputacije v urade posameznih postaj Illinois Emergency Relief, ki so prihajale s pritožbami, prípravili in zahtevali. To pravico jim je komisija nedavno vzela in jih obvestila, da je za pritožbe ustanovljene posebej centralni urad v Union parku. Na slike sta dva policijska detektiva, ki sta stražila omenjeni pomožni lokal po izgredu.

ostran je odredil, da je te nedostopne leta — leta izredne kampanje, katere cilj je postoriti število članov.

Agitacija za nove člane.

Moj resen apel na vse sodelnike in sodelnice je, da se sodelujte in agitacijo za nove člane! Res, da je v sedanjih časih, ker je velika brezposelnost in se mnogi poseljajo v težkem boju za življenski obstanek, težko pridobivati nove člane. Toda pojasnititi je treba vsakomur, da je socialistična stranka edina, ki se smotreno bori za izboljšanje položaja delavcev, proti gaženju najprimitivnejših človečanskih pravic, proti zatiranju, avtokraciji in diktaturi. In aksa se delavstvo ne bo organiziralo, bomo dobili avtokracijo in fašistično diktaturo kapitalizma. Na izbiro imamo dvoje: Močno delavsko politično organizacijo, kateri bo mogoče ustaviti val reakcije, ali pa fašistično diktaturo po vzgledu Mussoliniha. Eno pa priporočam: Povabite na pristop samo one, o katerih ste prepričani, da so pošteni značajni in da so sposobni imeti socialistično prepričanje ter iskreno delovati za našo skupnost.

Naša mladina in klub.

Pred letom in pol je bil v klubu organiziran angleški odsek v upanju, da bomo dobili mladino slovenskih staršev v socialistično stranko. Nadsel se nenesnila. Ze na marsikater klubovi seji smo razpravljali, kako dati več življjenju temu odseku. Odsek tajnik John Rak se je veliko trudil in agitiral, da bi odsek dobro delovali za našo skupnost.

Na delo torej, sodelniki in sodelnice, za nove člane in za pridobitev mladine v našem vrtu. Ni lahka naloga, ampak je potrebna, kajti edino v njej je napredek in rešitev delavskega ljudstva.

Peter Bernik, tajnik-blagajnik kluba št. 1 JSZ.

Odbori klubov JSZ.

V odboru klubov JSZ za tekoče leto so bili prošli mesec izvoljeni večinoma prejšnji odborniki. Novi odbori nekatereh klubov so bili v Proletarcu že objavljeni. Tu navajamo nekaj drugih:

Odbor kluba št. 114, Detroit: Tajnica-blagajnica Mrs. Katie Junko. (Prejšnji tajnik Peter Kisovic ni več kandidiral.) Organizator Joseph Klaric; zapisnikar

V spomin prijatelju L. Kvedru

Lloydell, Pa. — Vest o smrti Louisa Kvedra, ki sem jo čital v Proletarcu in Prosjeti, je prišla zame nepriskakovano. Saj mi je obljubil, da me ta mesec obiše, in da ga bova popila kako čašo. In sem ga res prisakoval.

Recite o pokojniku karkoli, bil je kremenit značaj. On ni bil eden izmed tistih napol izobražencev, ki so prišli sem in bili vsakemu naprodaj. Njegova nepopustljivost v značaju je eden glavnih vzrokov, da se mu ni baš dobro godilo. Če pa bi bil prilijen, sladak in hinavski, bi tudi on morda obiskal prezidenta, ali hodil po muzejih in letoviščih na tuge stroške.

Pred dvajsetimi leti, le nekaj dni manj — sva morala oditi iz naselbine v 24 urah. To je bilo v Somers County. Rockefelerjeva kompanija je bila v boju proti delavcem, oziroma je pazila, da se ne bi organizirali. Drugače sta starci in mladi Rockefelerji sicer dobra človeka — saj zidata cerkev in dajeta miločino in v znanstvene namene. Le do delavcev nimata nikakih simpatij — kar je pametničko človeku pač razumljivo — kajti kako naj bi drugače sploh mogla prihraniti kar milijardo dolarjev! Njegovi hlapenci so jemali pravagi polovico vozička premoga naenkrat. To je, plačali so nam samo za polovico dela; drugo polovico pa je bilo treba izvršiti popolnoma zaston. To je seveda jako krščansko. Pa smo zastavkali. Špioni, ki jih je imela kompanija, so povedali, da Kveder je podpisani hodita po kempah organizirati rudarje. Kompanijski stražniki in bossi pa so hoteli, da izgine vsakdo, ki agitira. In sva morala v noč. Pred dvajsetimi leti niso bile oblasti z delavci nič bolj prijazne kot danes. Pesti in kolici so padali po glavah upornih delavcev še celo bolj svobodno kakor v sedanji dobri.

Louis Kveder je bil svobodomislec. Nikoli pa ni urejaval svobodomiselnega lista, kadar tisti "slovenski" izobraženec, ki je bil zdaj "svobodomisleni", zdaj klerikalni urednik. Kveder je bil človek, ki se je počutil najbolj domačega, kadar je bil med ljudstvom ko je obiskaval rojake po kempah, se družil z njimi na pri-

Ampak nevedni vzlič temu tako radi sumnijo... Cemu ne sumnijo rajse one, katerim izdajo v enem okraju več, npr faram, kot pa za vse naše napredne liste po vse Ameriki skupaj?

Kveder je brez lepih besed pripovedoval ljudem, da se jim bo slabo godilo, dokler bodo neumi. Živel je na svoj način v bil je rajše gladen, kadar da bi se izpostavljal prigajnjaštu v ponizjanju, ali se prodal za skledo leče. Kajti pokojni Louis Kveder ni bil rojen za hlapca in ne za sužnja vzgojen. — Anton Zalar.

Producija zlata

Leta 1932 so v vseh delzah po svetu producirali za \$494,013,002 zlata ali več kot kdajkoli v zgodovini.

AGITATORJI NA DELU

Izkaz naročnin, ki so jih poslali agitatorji "Proletarca".

Vse naročnine, ki jih pošljeno zastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so itete na bazi polletnih naročnin. Namreč agitator, ki pošlje eno celoletno, je zabeležen v tem seznamu z dvema polletnima.

I. izkaz.

Anton Jankovich, Cleveland, O.	43
Joseph Jereb, Akron, O.	20 1/2
Anton Vičič, Chicago, Ill.	18
Jacob Rozic, Milwaukee, Wis.	17
John Langerhole, Johnstown, Pa.	14
Joseph Snay, Bridgeport, O.	11 1/2
John Tancek, Girard, O.	8
Leonard Alpner, Milwaukee, Wis.	8
Chas. Pogorelc, Chicago, Ill.	7
Frank Matkovich, West Allis, Wis.	6
K. Erznoznik, Red Lodge, Mont.	6
Anton Per, Springfield, Ill.	6
John Zornik, Detroit, Mich.	5 1/2
Frances Zakovšek, North Chicago, Ill.	5
Frank Nagode, Sheboygan, Wis.	4
Kristina Turpin, Cicero, Ill.	3
Ivan Babnik, Cleveland, O.	2
Frank Mihelich, Euclid, O.	2
John Kosin, Girard, O.	2
Anton Zidanšek, Pittsburgh, Pa.	2
Rudolph Potočnik, Detroit, Mich.	2
Joseph Zorko, West Newton, Pa.	2
Mirko Ciganich, Chicago, Ill.	2
Frank Podboy, Parkhill, Pa.	2
Jacob Tomec, Crafton, Pa.	2
John Jankovich, Barberston, O.	2
Frank Martinjak, La Salle, Ill.	2 1/2
Anton Sular, Arma, Kans.	2
Lawrence Selak, Star City, W. Va.	2
George Smrek, W. Aliquippa, Pa.	2
Joseph Koričič, Detroit, Mich.	2
Louis Britz, Lawrence, Pa.	1
Anton Tratnik, Diamondville, Wyo.	1
John Rak, Chicago, Ill.	1
Frank Augustin, Imperial, Pa.	1
Skupaj v tem izkazu (6 tednov) 216 1/2 polletnih naročnin. Prejšnji izkaz (4 tedne) 117.	1/2

NOVI NAROČNIKI

"Novih naročnikov zdaj ni mogoče dobiti." To je splošno mnenje med našimi sodrugi. Joseph Jereb v Akronu misli nasprotno. Dobil je pet novih naročnikov in z iztirjanimi je v tem izkazu na drugem mestu. V Akronu in okolici, kot znano, je le majhna slovenska naselbina. Proletarec je bil v nji že prej dobro razširjen.

Okrug polovica — morda celo več naših rojakov, je med brezposelnimi. Ker je na Proletarska naročenih zdaj le okrog dva tisoč delavcev (v teku krize jih je več sto odpadlo), in med temi jih je morda tisoč, ki so brez zasluga, je jasno, da je tisoče zaposlenih rojakov, ki nimajo še nikakega delavskega lista, in med te bi bilo treba z AGRESIVNO agitacijo.

Tudi zastopniki "Prospective" — da omenimo drug list — so tarični, da novih naročnikov ni mogoče dobiti. Ko pa so se dela resno lotili, vidimo, da dobi Prospekt zdaj vzliz krizi vsak teden okrog 40 novih naročnikov. "Proletar" jih je dobil vsled nezadostne agitacije od 1. do 20. januarja samo 11. Prepričani smo, da pri tem ne bo ostalo. Treba pa se bo spet upreti v voz in iskatki novih naročnikov in se tudi bolj pobrigati za iztirjanje potekih naročnin.

Hrvatski komunistični "Radnik" vodi kampanjo za nove naročnike. V dobrih dveh mesecih je dobil nad 200 novih celoletnih naročnin.

Tudi mi bomo prej ali slej morali začeti s kampanjo. In če bodo sodruži agitatorji šli resno v akcijo, in ako jim bodo pomagali vsi, katerim je za orhanjenje "Proletarca", bomo doobili ne le novih naročnikov, nego listu tudi omogočili, da bo spet lahko izhajal redno na 8. straneh.

Ali ste vi zastopani v tem izkazu poslanih naročnin na "Proletarca"? Ako ne, skušate biti gotovo v prihodnjem, ki bo objavljen čez štiri tedne.

Izmed vseh vzrokov narodnega sovraštva je nevednost največji. — H. T. Buckle.

Tragičen boj vsled malenkosti na farmi v Rossu, Ind.

MICHAEL LANTARE.

SHERIFF R. T. HOLLEY.

0 15-letnici "Svobode"

Detroit, Mich. — Proslava 5-letnice pevskega zabora "Svoboda", odsek kluba št 114 JSZ, se je v danih razmerah izredno dobro obnesla. Vršila se je dne 15. januarja. Slovenski delavski dom je bil napolnjen do zadnjega kotička. Nihče ni pričakoval tolitskega poseta. Zmanjkalo je sedežev in

Snider in več drugih. V veliko pomoč sporedu je bil Berligrisov orkester desetih godev. Take godbe na naših priedbah v Detroitu še ni bilo. Ves glasbeni spored je vodil zborovodja "Svobode" in dirigent orkestra John Berligris.

Slovenci in Slovenke v Detroitu, pristopite k "Svobodi" vse, ki vas veseli petje in imate za zbor potrebne kvalifikacije. Za tem zborom je močna delavska organizacija, naš klub št. 114 JSZ. S skupnimi močmi bomo dvignili slovensko delavsko kulturo v Detroitu na najvišjo mogočo stopnjo.

Peter Benedict.

Veselica v Strabane

Strabané, Pa. — S. John Kocik je že v Prosveti poročal, da prirede klub št. 118 JSZ plesno veselico v soboto 28. januarja v Podbojevih prostorih. Igral bo John Ludvikov orkester.

Sejna društva se vrši vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1. pop. v društveni dvorani. Člane v društvo se sprejema od 16. do 55. leta. Asesment je od 16. do 21. l. 75c, od 21. do 35. leta pa \$1 mesečno. Bolniške podpore plačuje \$1 na dan in \$100 za potrebne stroške.

Društvo je naročeno na Proletarca. Kdo si ga vsled orezposelosti ne more narediti, ga lahko dobí v društveni dvorani. Društvo vabi rojake na obilen pristop.

Frank Močnik, tajnik.

Novi odbor SPD

Moon Run, Pa. — Slovensko Podporno Društvo v Moon Runu ima v tem letu slediči odbor: Predsednik Frank Maček; tajnik Frank Močnik, blagajnik Frank Skvarca. Predsednik nadzornega odbora John Čuk.

Sejna društva se vrši vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1. pop. v društveni dvorani. Člane v društvo se sprejema od 16. do 55. leta. Asesment je od 16. do 21. l. 75c, od 21. do 35. leta pa \$1 mesečno. Bolniške podpore plačuje \$1 na dan in \$100 za potrebne stroške.

Društvo je naročeno na Proletarca. Kdo si ga vsled orezposelosti ne more narediti, ga lahko dobí v društveni dvorani. Društvo vabi rojake na obilen pristop.

John Petrich.

Koncert "Slov. doma"

Farrell-Sharon, Pa. — V soboto 28. januarja ob 7:30 zvečer se bo vršil prvi koncert pevskega zabora "Slovenski dom". Sodelovalo bo tamburaško društvo "Bratstvo" in srpsko pevsko društvo "Lira", oba iz Farrella, ter muzikalno pevsko društvo iz Campbell, O. V duetu bosta peli Josephine Godina in Rozi Mlakar, dalje istotako v duetu Helen in Eva Maroševič. Solista bosta Frank Bečaj in Edvard Belavič. Umetne plese bosta predvajali sestri Raknič in Mrs. Skrtič. Dobro znana Vinko in Kuzel pa bosta v vlogi črncev zavabila avdijenco s šalamami in divtipi.

Občinstvo tu in v sosednjih naselbinah je vabljeno, da pride na to prireditve v velikem številu.

Joseph Godina

Aktivnosti kluba št. 37

Milwaukee, Wis. — V nedeljo 29. januarja se bo vršil na mestu skupne seje westališkega in milwauškega kluba agitacijske shod, na katerem bosta polg slovenskih sodrugov nastopila tudi dva angleška govornika in sicer s. Hauser ter s. Biemiller. Po govorih bo diskuzija. Vabi se vse sodruže in sodružice obeh klubov in somišljenike. Agitirajte, da bo udeležba na shodu obilna. Vrši se v spodnjih prostorih S. S. Turn dvorane. Začetek ob 2. uri pop. Vstopnica prosta.

V soboto večer 4. februarja pa se vrši v isti dvorani domača zavaba kluba št. 37. Vstopnica v predprodaji 35c, pri vratih 40c. — Član kluba.

Veselica kluba št. 20

Chicago, Ill. — V soboto 28. januarja bo veselica kluba št. 20 JSZ. Kot vam znano, je klub št. 20 organizacija naših srbskih sodrugov na north side. Zabavo bodo imeli v svojem lokalnu na 2250 Clybourn Ave. Prične se ob 8. zvečer. Vstopnica je 15c. Članstvo kluba št. 1 in drugo občinstvo je vabljeno, da pride na to prireditve. — P. O.

Petdesetletnica smrti Karla Marx-a

Dne 14. marca bo minilo 50 let, od kar je umrl utemeljitelj znanstvenega socializma Karl Marx. Clarence Senior, gl. tajnik soc. stranke, je naslovil na vse postojanke soc. stranke poziv, da naj meseca marca aranžirajo prireditve v spomin Karla Marx-a. Klubom JSZ toplo priporočamo, da Seniorjev apel upoštevajo.

Slovenski spored po radu Milwaukee, Wis. — V nedeljo 29. januarja med 2:30 in 3:00 pop. centralni čas, bo oddan z radio postajo WTMJ (620) slovenski spored pod avspicijo Slovenskega glasbenega društva. Na programu je petje, kupleti, tamburaški zbor in dueti. Prireditelje bo zelo veselilo, če rojaki, ki bodo spored poslušali sporče svoje mnenje o predavanju na nalogu WTMJ, Milwaukee, Wis.

John Paulich.

Maškaradna veselica

Detroit, Mich. — Ženski odsek Slov. nar. doma priredi v soboto 28. januarja zvečer maškaradno veselico na 116 W. Six Mile Rd. Izbrane maske dobre nagrade.

PROSVETNA MATEČICA J. S. Z.

V fond PROSVETNE MATEČICE J. S. Z. so vplačala društva, socialistični klubi in druge organizacije v mesecih oktober, november in decembri 1932 kot sledi:

Stevilka društva v kraj. Voda, 1, SNPJ., Chicago, Ill. .... \$ 6.00
3, SNPJ., Johnstown, Pa. 3.00
8, SNPJ., Chicago, Ill. 3.00
10, SNPJ., Rock Springs, Wyo. 4.50

12, SNPJ., Bridgeport, O. 3.00
36, SNPJ., Wilcock, Pa. 4.50
47, SNPJ., Springfield, Ill. 3.00
52, SNPJ., Collinwood, O. 6.00
52, SNPJ., Radley, Kans. 1.50
81, SNPJ., Red Lodge, Mont. 3.00
87, SNPJ., Herminie, Pa. 6.00
106, SNPJ., Imperial, Pa. 3.00
119, SNPJ., Waukegan, Ill. 6.00
122, SNPJ., Aliquippa, Pa. 6.00
126, SNPJ., Cleveland, O. 6.00
142, SNPJ., Collinwood, O. 6.00

147, SNPJ., Cleveland, O. 3.00
168, SNPJ., Conemaugh, Pa. 2.00
204, SNPJ., Luzerne, Pa. 2.00
206, SNPJ., Gross, Kans. 3.00
287, SNPJ., Burgettstown, Pa. 3.00
297, SNPJ., Ratón, New Mex. 6.00
312, SNPJ., Collinwood, O. 6.00
318, SNPJ., Baggaley, Pa. 6.00
434, SNPJ., Arma, Kans. 6.00
449, SNPJ., Cicero, Ill. 6.00
562, SNPJ., Barton, O. 3.50
611, SNPJ., Seattle, Wash. .... 2.00<br

PROLETAREC

List za interes delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,

Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovenske Socialistične Zveze
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00;
za pol leta \$1.75; za četrtek leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev
v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's
Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States, One Year \$2.00; Six Months \$1.75;
Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year
\$3.50; Six Months \$2.00.PROLETAREC
3636 W. 26th ST., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

546

Hiteča justica

Značilno je, da le malokateri obsojeni korupni uradnik, če poneveri petdeset tisoč in več, ali bankir, ki je na en ali drug način razmetal ali vzel sto tisoč ali milijon ljudskih prihrankov, nastopi kazen. Predno se prične obravnavna proti njemu, poteka navadno leto in včasi tudi več dni od časa obtožbe. Zagovorniki manipulirajo, da se z zasišanjem odlaga in odlaga. Potem zavlačujejo obravnavo. Ker je krividi preočitna, je sodnik prisiljen izreči kazen, ki pa je v primeri s prestopkom navadno malenkosta, kot npr. v slučaju bankirja Bainha v Chicagu. Po odsodbi začno zagovorniki s prizivi, ki se vlečejo od instance do instance s spremnimi zavlačevanji tri do štiri leta. Dovoljena je nova obravnavna—po dveh letih. Priče so se med tem večinoma porazgubile, ljudstvo pa po tolikem času na stare goljufije pozabila. In tako ni krivec sploh nobenkrat kazovan.

Ta dejstva potrjuje v svojem poročilu tudi sloveči čakaški pravnik Frank J. Loesch, ki pravi, da goljufi, ki so razispali s fondi Sanitary distrikta, in goljufivi bankirji sploh ne bodo nikoli nastopili kazni, aka se sodni sistem temeljito ne spremeni. Zdaj dopušča bogatinom, da se justici izognejo, revez pa mora za mal prestopek čimprej v zapori. Uradniki omenjenega Sanitary distrikta v Chicagu so potrošili zase v svoje demokratske-republikanske prijatelje \$6,500,000 ljudskega denarja, bili so pa po letih obsojeni (te nekateri, drugi pa samo "grajani"), a v ječi ni še nihče in po Loeschovem mnenju tudi nihe ne pride. Mistri graftarji imajo denar in politične zvezne. In končno, zakoni so za male, ne pa za velike krišlice.

Pravičnost in reliefi

Iz doganjaj raznih preiskav je razvidno, da pomembne akcije podpirajo z ljudskim dejanjem med drugimi tudi take ljudi, ki do pomoči niso upravičeni, medtem ko so neštete družine bednih brezposelnih mesecev in mesece odrivane ali pa sploh ne pridejo na vrsto. Marsikomu se to prerivanje gabi in raje strada, kot da bi nadaljeval z moledovanji za podporo.

Glavna pomočna akcija v Chicagu se imenuje Illinois Emergency Relief Commission. Sredstva ji nakazuje okraj, oziroma državna vlada. Kot je v tej uredbi običaj, se tudi v njej nogačajo nereditnosti ne le v upravi, nego se tudi podpore ne nakazujejo v vseh slučajih pravično. Navajani so bili slučaji, ko so dobivali podporo zaposleni ljudje, samo zato, ker jih je priporočil kak korupni politični uradnik. Delavci lahko veliko pomagajo, da se tako izrabljajo omeji. Kadarkoli ima eden ali drugi dokaze o izkorisčenju, ali o krivici, ki je bila komu storjena, naj piše na omenjeno komisijo, 10 S. La Salle St., Chicago, Ill., ali kateremukoli slovenskemu listu. Mi ne trdim, da bo to v vsakem slučaju pomagalo, vendar pa primeren pristek ne bo brez koristi.

Veliki knezi bodo osvobodili Rusijo "rdeče vlade"

V Parizu je glavni centrum ostankov nekanje carske aristokracije, ki še vedno sanja in upa na povrnitev starih časov. Med njimi je tudi veliki knez Ciril, ki je pretendant za carjevo službo. Listi čezdalje manj pišejo o teh ljudeh, ker so pač tudi kapitalistični uredniki uvideli, da neglede kakšen bo bodoči avzor Rusije, v stari, strohneli carizem se več ne povrne. Včasi pa naredi kak bivši carski aristokrat neumnost, ali poda "izjavno", ki se zdi reporterjem zanimiva in jo objavijo. Tako so pisali tudi o apelu velikega kneza Cirila na rdečo armado. Obrnil se je nanjo iz Pariza z obupnim klicem, da edino ona je v stanju osvoboditi Rusijo izpod tiranske komunistične vlade. Zanaša se nanjo, da to kmalu stori in s tem omogoči "preverjanje ruske države". Ce bi bil Ciril pameten, bi se spriznjal z resnicno o Rusiji in si prihranil razočaranje. Carska Rusija je mrtva in mrtveci se ne vračajo.

V 14. URAH IZ AFRIKE V AMERIKO

Francoški letalec Jean Mermoz se je zjutraj 16. januarja dvignil s svojim letalom na obrežju zapadne Afrike v zrak in 14 ur ter dve minute pozneje se je spustil na tla v mestu Natal v Braziliji. Distanca, ki jo je preletel, je dolga 1,962 milij. Vozil je povprečno 140 milij na uro. S sabo je vzel pet oseb. Zrakoplovba se hitro izpopolnjuje in Mermoz

pravi, da ne bo dolgo, ko bodo aeroplani redno prevažali potnike preko Atlantika. Nasliki je Jean Mermoz in njegovo letalo. Atlantik je preletel iz Afrike in Južno Ameriko zdaj v drugi. Prvič ga je vzel 21 ur, ali 7 ur več kakor zdaj. Distanco si je skrajšal z velikim, izboljšanjem aeroplana, ki ga je zgradil Francoz René Couzinet, ki je bil tudi na tej vožnji.

Delo kluba št. 1
J.S.Z. in kriza

Klub št. 1 JSZ, ki bo obhajal letos tridesetletnico s slavnostno prireditvijo dne 29. oktobra, je prizadet vsled krize bolj kot pa povprečna druga slovenska organizacija. Vzrok je, da vrši klub št. 1 pred vsem agitacijsko in kulturno delo, s katerimi so precejšnji stroški, neglede kako so posamezni člani in članice požrtvalne, kajti svoj čas uporabljajo za klubove aktivnosti brezplačno.

V predsedniški kampanji prošlo leto je klub št. 1 gmotno in z delom veliko prispeval. Posebno nekateri njegovi člani in članice so mnogo delali za stvar. Klub je izdal za literaturo, vključivši razne letake in majsko izdajo Proletarca ter prispevke v podporo socialističnemu tisku vsoto, ki ni majhna, vpoštovajoč število članov in članic ter okolščine, v katerih delujejo.

V nedeljo 26. novembra v dvorani ČSPS koncert pevskega zbor "Sava". To je ob enem tudi klubova prvomajska manifestacija, dne 1. maja pa jo bomo imeli skupno z drugimi organizacijami socialistične stranke v Chicagu.

Spored za prihodnjo sezono.

V nedeljo 29. oktobra bo v dvorani ČSPS slavnost tridesetletnice kluba št. 1.

V nedeljo 26. novembra v dvorani ČSPS koncert pevskega zbor "Sava".

Dne 31. decembra Silvestrova zabava v dvorani SNPJ.

V nedeljo 4. februarja 1934 dramska predstava v ČPS.

V nedeljo 25. marca prireditve v prid Proletarca v dvorani SNPJ.

V nedeljo 29. aprila koncert Save v dvorani SNPJ.

Razen teh glavnih priredb bo imel klub št. 1 in njega pevski zbor "Sava" več domačih zabav, par piknikov in sodeloval bo na skupnih prireditvah stranke.

Vstopnina na naše priredebe je znižana, stroški pa so nam zmanjšani le v toliko, kolikor so dvorane pri volji popustiti na najemnini in v kolikor je mogoče omejiti druge izdatke.

Tudi na agitacijskem polju ne smemo popustiti. Klub št. 1 si mora v tem jubilejnem letu pridobiti čimveč novih članov in članic. Prosvetni odsek ima nalogu skrbeti, da bomo imeli vsak mesec vsaj eno predavanje in diskuzijo. Praznovanje klubovega tridesetletnega jubileja ima za seboj bilanco dela, kakršne nima v toliki meri nobena druga posamezna jugoslovanska organizacija.

Potruditi se moramo, da klub pojačamo, da bo svoje naloge vrnil z enakimi in še večjimi uspehi v bodoče. — P. O.

Dohodki fare sv. Štefana
znašali nad \$20,000

Chicago, Ill. — Slovenska fara sv. Štefana je imela lani vzlote siloviti brezposelnosti, ki je zelo udarila njene župljane, vseeno vendar na dvajset tisoč dolarjev dohodkov. "Človek se čudi, od kod je pritekel denar," pravi uradno poročilo, ki sta ga v obliki posebne knjižice

podala faranom župnik Aleksander Urankar in pomožni župnik Edvard Gabrenja. "Poglej račun in videl boš, da za lanskim letom nismo zaostali, daši je ubošto dvakrat večje," tolmači poročilo. "Bogove, ce so tudi drugod Slovenci tako požrtvovalni," vprašujeta v knjižici.

Kajpada so! Poglejte v Joliet ali pa v Cleveland k sv. Vidu, kjer so zbrali lani tisoče in tisoče dolarjev ter dogradili cerkev, ki stane kakih \$300,000. Pa tudi v duhovnem oziru se župnik jako pohvali. 41,175 obhajil je bilo lani v cerkvi sv. Štefana. "To je število, ki vse pove, več kakor suhe dolarske številke, ki tem besedam sledijo," konstatira poročilo.

Dalje navaja, da živi v sosečini cerkev sv. Štefana 468 slovenskih družin, od katerih jih 400 redno pohaja v cerkev.

V šoli fare sv. Štefana je bilo lani 360 gojencev in starši so plačali šolnine \$1,966.40. Ena notica v poročilu se glasi:

"Pokopali smo iz naše cerkve 33 rojakov. Umrlo jih je v Chicagu veliko več. Nekateri so spadali v druge cerkve, eni pa k rdeči cerkvi, ki pokopava svoje pokojne brez luči in križa kakor kužke."

Fara sv. Štefana ima dolga nad \$80,000, največ na šolsko poslopje. Vrednost svojih poslopij pa ceni na \$126,000.

Op.

Tiskovni fond
"Proletarca"

Za pokritje dolga tiskarni za tisk Proletarca so prispevali:

I. izkaz.

La Salle, Ill. Peter Banich \$3.60.

Chicago, Ill. Po \$1: Thomas Platt in Anton Medved; Mirko Ciganich 50c, skupaj \$2.50.

Milwaukee, Wis. Paula Vogrich \$1; Frank Ermenc 50c, (posal L. Alpner). Mlad. odsek kluba št. 37 JSZ \$1, skupaj \$2.50.

Rock Spring, Wyo. Frank Grum \$1, John Jereb 50c, skupaj \$1.50.

Pittsburgh, Pa. Frank Alic \$2.80.

Point Marion, Pa. Po 50c: Jacob Oblak in Tony Zupančič; Ivana Pečjak 15c, skupaj \$1.15.

Imperial, Pa. Frank Augustin \$1.00.

Detroit, Mich. Rudolph Potocnik 60c.

West Newton, Pa. Joseph Zorko 50c.

Cicero, Ill. Kristina Turpin 50c.

West Park, O. Peter Perušek 50c.

Duluth, Minn. John Kobi 25c.

Buffalo, N. Y. Joseph F. Kren 10c

Skupaj v tem izkazu \$17.50.

Kdaj in kako pride preobrat v Zed. državah?

Chicago, Ill. — Tudi milijone onih ljudi, ki so zadnjih glasovali za eno ali drugo kapitalistično stranko, izgublja vero v povrnitev kapitalistične prosperitete. To je vzrok, čemu so s tolikim zanimanjem sledili razpravam tehnokratov. Razmere kakršne so, ne bodo dolgo vzdrljive. Vladni deficit narašča. Mnogi kapitalistični in agrarni ekonomi propagirajo inflacijo. Banke pa so napolnjene z denarjem karške nikoli poprej. Ljudstvo je nezadovoljno, vzliti temu pa so socialisti in komunisti skupaj dobili zadnji le dober milijon glasov. Vsaj toliko jih jim beleži uradno štetje. Ali je v takih disorganizacijih socialni preobrat v Zed. državah mogoč? In kakšen bo? To so ena izmed vprašanj, o katerih bomo razpravljali po seji kluba št. 1 v petek 27. januarja v dvorani SNPJ. Vstop dovoljen tudi nečlanom. Uvod k omenjenim vprašanjem bo imel s Fr. Zaitz. — P. O.

Preipiranje za oslovno senco in prazne čenče ni agitacija za socializem.

Nicaragua zdaj prosta ameriških čet

Ameriške čete marinov (vojaki), ki so v oporu vojni mornarici, so bile po dolgi leti povzvane in Nicaragu domov. V tej centralno ameriški jezovarovalo investicije in posojila ameriških kapitalistov. General Smedley Darlington Butler je v debati z Normanom Thomasom priznal, da je bila loga ameriških čet izstirjati za ameriške kapitaliste, okrog \$13,000,000, \$26,000,000, ali že enkrat toliko. Poleg tega je izgubilo v bojih z domačimi "rebels" (domačinov), katero je ameriški časopis oglašal za bandite, zato, ker so imeli pogum, da so se upirali ameriškemu imperializmu.

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Rudarji na Češkem pričeli so se zanimati za organizacije že l. 1875, ko je namreč ustavil rudar Peter Cingr, sedanji državni poslanec, strokovno organizacijo v Marienscheju. Za njo so rasle male organizacije po Češkem in Moravskem kakor gobe, katere so v letih 1881 in 1882 rudniški podjetniki uničili s policijo in žandarmerijo s tem, da so pozarieli celo mnoštvo rudarjev in razpustili društva.

Pri nas na Slovenskem ni nihče misil na organizacijo rudarjev ter je bilo vedno slabjezje za obstanek. Neporočeni rudarji so prebivali v lesih barakah po 100 skupaj. Kuhalni so po trikrat na dan koruzne žganje. Poročenim rudarjem, ki so imeli družine, je tudi teh primanjkovalo. Običejno so hodili tako, da bi bila razlika, kakor ce bi primjerjal sedanjega slovenskega rudarja z Macedonci, ki hodijo v naše kraje robotat. L. 1887 do 1889 so bile mezde po večjem po petdeset novcev na dan. Goldinarja sploh ni nihče zaslužil! Pazniki so imeli plače po 25 goldinarjev na mesec. To pa so bili že visoki gospodje! L. 1889 po hainfeldskem strankinem zboru socijaldemokratične stranke v Avstriji se je začela tudi v naših revirjih nova doba. Meseca junija istega leta izbruhnilo so naenkrat štrajki po Gornej Štajerskem. Prvi štrajk v alpskih deželah je izbruhnil 13. junija zjutraj v Münzenbergu pri Ljubljni. Se isti popoldan in drugo jutro se je razširil po vseh rudnikih ljubljenskega revirja. Sedem dni pozneje pričel je štrajk v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, ki je trajal 22 dnevi. Četudi so blizu 400 rudarjev gnali iz Trbovlja v zapore okrožnega sodišča v Celju, ki imela stavko za delavce v matičnem oziru precej uspeha, obenem in še več pa v moralnem oziru. Pri

Adam Milkovič:

Smola kapitalista Mejača

(Nadaljevanje.)

Potem se je vrgla na posteljo in tam jokala z nizkim in visokim glasom. Kajpada je bilo tudi Petru Mejaču hudo, posebno še, ker ji je zaman dokazoval svojo nedolžnost. Videti je bilo sicer, da se je bil moral za ta slučaj, ki se mu je bil že dolgo obetal, dobro praviti, a kaj, ko pa ni nič pomagalo.

"Jaz bom dokazal, dokazal bom, da sem postal žrtev neznačajnih ljudi," je ponavljaj venomer in se stresal. Pa ni nič pomagalo. Silva je jokala še z višjim glasom in Peter Mejač je bil prisiljen, da se čimprej odstrani. Brez pozivala je odhitel iz sobe in v kuhinji za hip obstal.

"Bog!" pogledal je v strop in pesti je stisnil. Potem je iztegnil roke proti oknu, pogledal v svet in napravil iz pesti dve veliki figi. "Fuj!"

"Fuj!" se je oglasil še zunaj skoraj moški glas.

Peter Mejač je prisluhnih. Odmev? Pripril je vrata, ki vodijo v predstovo in ponovil: "Fuj!"

"Fuj!" se je oglasilo nazaj. "Tako?"

V naslednjem hipu se je postavila predenj sama teta Jana in še ponovila: "Fuj!"

"Fuj!" je pihnil vanjo še Peter Mejač in se razjezik kakor še nikoli. Pri tem je menda celo cepetal z nogami in se pridružil, da je smotra kakor je danes svet pretkan. Ampak teta Jana je poudarjala prav isto in še večjo vremeno tako, da ji je končno Peter Mejač zapri vrata pred nosom in zavrel ključ. Teta Jana pa je pljunila v ključavnico.

Ko je odhajala, je stalo na hodniku polno ljudi in teta Jana je zagrozila z dvignjeno pestjo: "Mu že še pokazam zapelejevati neizkušena dekleta! Sramota!"

Kakor se je Peter Mejač pozneje spominjal, mu je teta Jana popolnoma resno zagrozila s sodnijo... S sodnijo! On pa ne more najti Suzanine izjave! Kako bo le dokazal svojo nedolžnost? In Suzana? Kdo bi si mislil! Ta nevhaleznica! Tega ni Peter Mejač nikoli pričakoval, nikoli! Ampak dandanes je vse mogoče... Doživel je, da so ga sedaj imenovali za očeta, ko vendar nini s Suzano niti v mislih nikoli gresil. Da, tako pometajo sedaj oni z nami! je žalostno pomisli — ampak: Tempora mutantur! Ce so se nas hoteli za vedno iznebiti, bi nas moralni pobiti... in bolje bi bilo tak!

In sedaj, prav sedaj, ko bi moral v miru živeti, prav sedaj še ta udarec! Kdaj bo neki konec? Razjokal bi se človek in na mestu umrl... Ne!

Peter Mejač se bo branil do zadnjega, branil se bo še potem, ko bodo že s preizrom gledali vanj, da še tedaj bo prisegal pred vsemi, da je nedolžen. Težko bo sicer — zakon je strog in on Peter Mejač je bil še povrhu vsega kapitalist — kajpada ga bodo stisnili! Poleg vsega pa imajo žen-

A B C socializma

Socialističnemu gibanju med slovenskim delavstvom bo zelo pomagano, če njega člani in somišljeniki pomagajo razširiti brošuro pod gornjim napisom, katera poljudno tolmači, kaj je in kaj hoče socializem. Spisal jo je Ivan Molek. Stane 15c izvod. Razpečavajte jo na sejah, zabavah, shodih in kjerkoli se zbirajo naši rojaki. Enako uspešna je agitacija od hiše do hiše.

"A B C socializma" je razprava v obliki brošure, kakršno so hoteli delegatje na problem zboru JSZ. Po naloku zboru je bil izdana in zdaj je treba le še, da se jo razpeča v tisoče izvodih. Naročila pošljite na naslov Proletarca ali JSZ.

ske še v zakonu toliko zaščite. Ženska reče pred sodnikom: Da, če je podla še priseže in — no, otepaj se kakor hoče, če nimaš posebnih dokazov si vagabund, zapeljivec. Dokazov pa Peter Mejač nima, vsaj za enkrat jih nima, ampak če je narava pravična, ga na ta ali oni način obvaruje vsaj te sramote. V nasprotnem slučaju je pripravljen tudi znotreti.

Tako težkih časov, kakor so bili ti dnevi Peter Mejač po revoluciji še ni doživel. Silva ni kuhalna, ni jedla in ker tudi govorila ni, ji je Peter Mejač prav rad nosil iz mesta slaščice ali pa kaj drugega. Peter Mejač se zaveda, da ji mora biti hudo in tudi prizna, da ji sme biti hudo le zakaj nemu noče ničesar verovati! To se mu ne zdi prav. Ampak zakaj se ne huduve več nanj, pa tudi ni vedel. Zaprti je vase in nekaj premišljuje. Peter Mejač se niti spomnil ni, da mu je Silva tolikokrat tožila o ščipanju v trebuhi, mogoče pa ima le bolečino tako hude, je pomislil. Da, Silva je v resnici postala prav zaradi tega tako molčeča. V teh zadnjih dneh je menda skovala nov načrt. Zdravila mlekarske Tatjane ji niso pomagala — a med njo in Petrom Mejačem je prišlo prav sedaj do čisto novočago položaja in Silva premislije: Njen mož ima na primer — nezakonskega otroka, o katerem ji je bil zamolčal. Že samo to zadostuje, da se ona maščuje nad njim na enak, ali vsaj sličen način. Kaj bi ne bil to edini in tudi opravičljiv izhod iz zagate? Zaradi enega otroka se more človek učinkovito maščevati le z drugim otrokom. Da, tu ima izhod. Te misli je zelo vesela. Drugi izhod pa je seveda čisto naraven. Peter Mejač je njen mož, Silva je njegova žena in kot taka je popolnoma upravljena roditi otroka pa če tudi ji je njen mož ponoči navadno govoril le o neki vojni bolnici in boge o čem še, ampak to je govoril le nej, drugi pa o teh čudovitih opravičbah ne vedo ničesar in poleg vsega pa Peter Mejač tudi ne more priseči, da bi bil pri tej stvari čisto nedolžen — tega ne bo mogel reči. In saj bi se mu vsakdo rogal, ko je pa vendar njen mož. Kdo bi mu naj le veroval, da bi tako zanemarjal svojo ženo. To ni mogoče! bi rekel vsak — ampak je, a samo pri Petru Mejaču. Tako misli Silva in njegova črna preteklost in vsa nesreča, ki se zgrinjajo nanj ji je odslej le še v tolažbo... Kajpada ni potem nič čudnega, da je pričela zopet kuhati in jesti in še celo govoriti.

Včeraj je na primer rekla: "Kaj pa bi storil ti, ko bi ti bila jaz naskrivaj rodila otroka?"

"O vsem bi se preje natančno prepričal."

"In ko bi se prepričal?" Peter Mejač je skomognil z rameni.

"Ali bi se ne maščeval na enak način?"

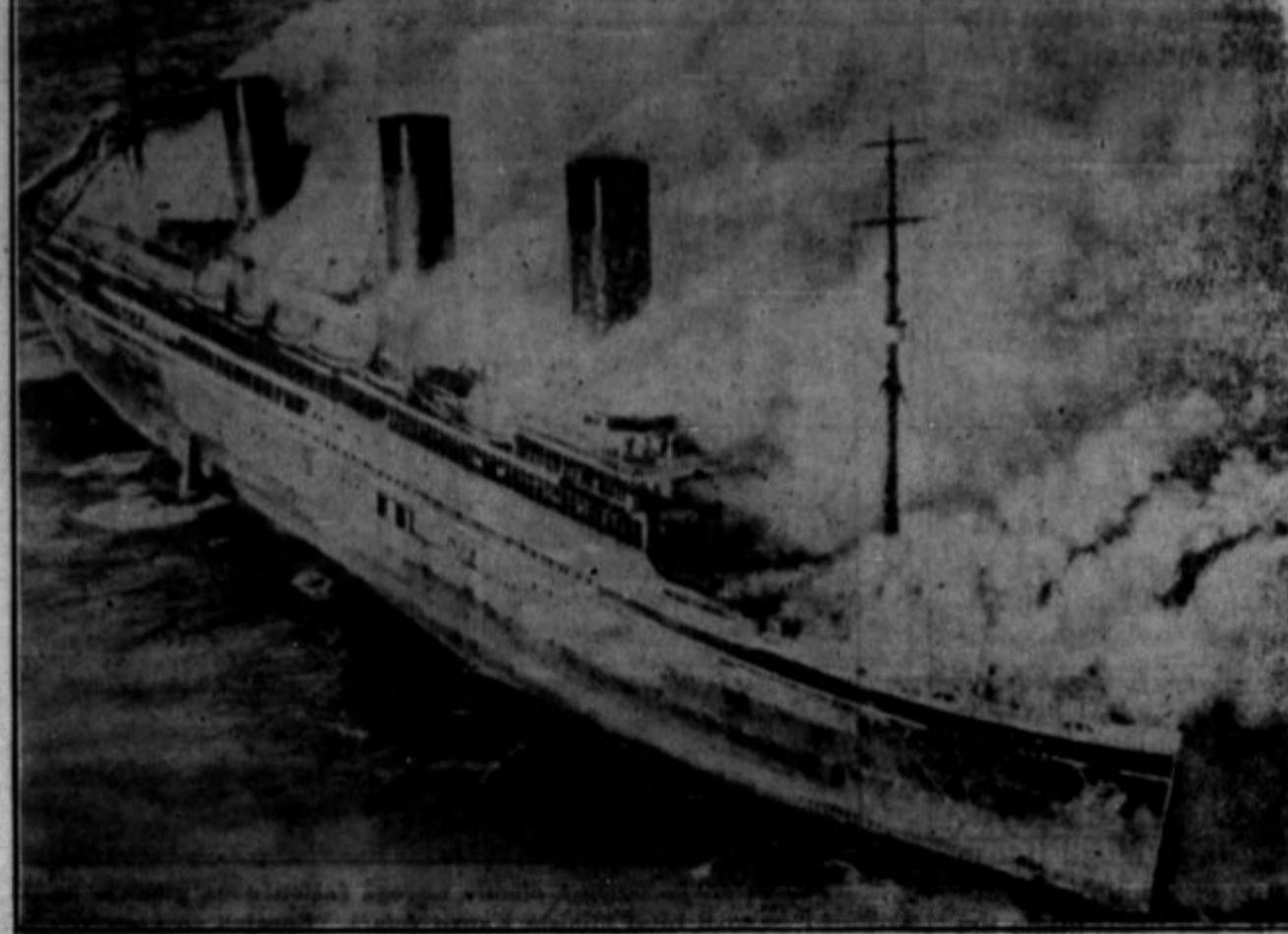
(Dalje prihodnjič.)

Januarska številka kulturnega marksističnega mesečnika "Svoboda", ki je izšla na 64. stranah, ima sledečo vsebino: 1933-tri obletnice; St., Katolištvo, liberalni razum in markizem; H. B., Četrto leto krize; J. Moškič, Rdeče rože; Zemlja; Oskar Drenik, Čemu nam je potrebna gospodarska teorija? — Devetdeset ur; Vrban Klepec, Lažnemu moralistu v album; B. Traven, Zaklad Sierre Madre; Knjige; Naš pokret; Dramatika; Delavska pesem in glasba; Delavski sport; Film; Kronika; Zapiski.

Revija "Svoboda" stane za Ameriko \$1. Posamezna številka 10c. Naroča se pri Proletarcu ali JSZ.

Božji mlini so čudna stvar.

POŽARI NA FRANCOSKIH PARNIKIH

Nedavno je uničil požar ogromni francoski parnik L'Atlantique, ki je bil eden najmodnejših na svetu. Škoda znača osem milijonov dolarjev. Zgorel je, ko je bil v Calaiski ožini blizu Cherbourga na poti v ladjedelnico zaradi popravil. Potnikov ni bilo na njemu. Trideset oseb izmed moštva je izgubilo živ-

ljenje v plamenih. L'Atlantique je stal \$18,000,000. Požar je pustil le ogrodje. To je že druga velika francoska ladja, ki so jo uničili plameni. Prva je bila "Georges Philippar" v adenskem zalivu. V požaru na nji je izgubilo življenje nad 300 oseb. Oblasti sumijo, da je katastrofa v obeh slučajih povzročila zlobna roka.

V nedeljo 5. februarja vas vabi 'glavni dobitek'

Chicago, Ill. — Ali veste, kaj je šport? Brvar misli, da predstavljajo šport bele hlače. Slabo se mu godi temu Brvarju. "Denar! Denar! O ljubi moji svetniki, pomagajte mi!" tarna dobrì mož. Kriza je v njegovi hiši, pa še kakšna! Marjeta ga straši, da pridejo še hujše reči, "kajti ričet sekuha".

Krištof pa pripoveduje: "Hu- de čase so nam dali marterniki in svetniki božji! Voz brez konja, luč brez ognja. Šembilja se izpopolnjuje: želesnički iz zraka zvezeno govno vsipa..." Tako stari soldat po svoje razlagal, kar nam dnes učenimi besedami tolmačijo "tehnokratije".

V tej družbi se giblje tudi bankir, posebno še hči bankirja. In ta bankir ima na srečo banko, ki šeni zapri vrat. Je ugledna in tako je tudi hčerka ugledna. Sin našega profesorja Brvarja je zal dečko, zaljubljen, inteligenten in še iznajditelj povrhu. Rad ima bankirjev hči? In ona? Well, ljudi ga čez vse na svetu.

K poštenemu Brvarju pa se priseli obesenaden sreča, tako namreč, ki jo prinaša denar. Staro srečko ima, ki je zadela dobitek—večik dobitek. In Boštjan Brvar je postal iz revnega profesorja kar naenkrat buržuj. Slike svetnikov, ki so mu delale družbo, je znosil pod streho, na njih mesto pa je obesil moderne—Marjeta je mnemila, da so celo pregrešne in da bi bilo ene, ki so brez oblike, treba zagrniti.

Pri pojedini, oziroma pri čakanju na pojedino se zbere vse ubožna družba, ki je prihajala k Brvarju, ko je bil še reben profesor v pokolu. In ta družba ni kar tako. Dve zgovorni ženici se stepeta prav zares. Gospa Brvarjeva pa bi rada z vedenjem dokazala, da je zdaj milijonarka, zato se mora z njo občevati vse drugače kakor prej.

Ali tudi milijonarji niso srečni. Vsaj tako tolmači Brvar. "Milijonar biti, to se pravi trpeti!" Vidite, kako se je hitro navzel kapitalistične psihologije, ali kako bi že rekel tej stvari?

Ampak — sakramiš — dobitek je pomota. Svetniki romajo nazaj na stene in profesori v svoj penzijon. Zadolžil se je zelo — ljudje so mu posojevali na zadeti milijon in vsi v njegovi hiši so se dobro imeli. Spet je vse žalostno in Krištof tolaži obupanega Brvarja, ki je postal milijonar čez noč in izgubil svoj milijon predno ga je dobil.

Božji mlini so čudna stvar.

Božji mlini so čudna stvar.

bo v dvorani CSPS na 1126 W. 18th St. Prične se ob 3. popoldne. Vloge imajo Andrew Miško, Mimi Omahen, Johnny Kočevar, John Hujan, Mary Udovič, Anton Andres, Alice Artach, Anna Miško, Frank Udovič, Mary Andres, Frank Wegel in pa zbor džakov, katerega bo predstavil moški zbor "Save".

Po končani predstavi bo ples na prosti zabava. Igral bo John Kočevarjev orkester. Vstopnice v predprodaji so po 50c in pri blagajni 75c. Vzemite jih v predprodaji, da si prihranite kvoder. Dobite jih pri članih v članicah kluba, pevskega zborna "Sava" in v uradu Proletarca. Če želite, da se vam vstopnice pošljejo na dom, pokličite v urad Proletarca, plačali pa jih boste na dan predstave onemu, ki bo naročilo izvršil.

Opozorite na to zanimivo predstavo, ki bo v Chicagu zadnja večja igra v tej sezoni, svoje znance in prijatelja.

Naj se omenimo, da je bila komedija "Glavni dobitek" vprizorjena v Ljubljani z velikim uspehom in kritiki so jo zelo ugodno ocenjevali. V Ameriki bo zdaj prvič vprizorjena. — P. O.

Kako porabljate svoj prosti čas: v prid sebi in delavstvu, ali za prazen čič?

Priporoča se slovenski pogrebni

W. J. KOZAR

Ambulančni voz in točna postrežba v vseh ozirih.

214 Main St.

West Aliquippa, Pa.

Tel. Aliquippa 136.

SLOVENČENI PRIPOROČANJE

KAVARNO

MERKUR

3551 W. 26th St.

CHICAGO, ILL.

(V Mladih uradu SNPJ in Prelistarcu.)

FINA KUHINJA IN

POSTREŽBA.

KARL GLASER, lastnik.

Milwaukee Leader

Najboljši ameriški socialistični dnevnik. — Naročina: \$6.00 letno, \$5.00 pa pol leta, \$1.50 pa tri meseca.

Naslov: 540 Juneau Ave.

MILWAUKEE, WIS.

Dr. John J. Zavernik

PHYSICIAN AND

SURGEON

OFFICE HOURS AT

3724 W. 26th Street

1:30—3:30—6:30—8:30 Daily

Tel. Crawford 2212.

at 1858 W. 22nd Street

4:30—6:00 p. m. daily.

Tel. Roosevelt 1695

Wednesday and Sunday by

appointments only.

Residence Tel.: Crawford 8440

If no answer—Call

Rockwell 9200.

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,

pa pol leta \$3.00.

Ustanavljajte nova društva.

Dest članov(ie) je treba za

novi društvo. Naslov na list je

na tajništvo je:

2657 S. LAWNDALE AVE.

CHICAGO, ILL.

Pripravljajte k

TISKOVINE

SHADOWS OF COMING EVENTS

There is a saying that coming events cast their shadows before them, just as the morning is heralded by shadows. No doubt this is always true, but the shadows are not always recognized by the observers as heralding anything in particular.

It would take a hardy observer to maintain that the flitting and lowering shadows of the present do not portend something significant. What they portend is something else again.

Labor men, business men and farmers, when they find themselves up against it, to whom, do they turn? To the public. Farmers ask the government to do something about the terrible condition they are in. Labor men ask the government

to inaugurate the six-hour day and the five-day week and to make appropriations for relief and for construction so as to provide employment. Business men ask the government to thaw their frozen assets and help them to keep their business afloat by lending them money.

Hoover talks rugged individualism but does not act the part. His administration gives the business men and the farmers the aid they ask for, and lets labor suffer. The farm board was set up, with half a billion dollars of government money behind it, to assist the farmers. The Reconstruction Finance Corporation, with three or four times as much government money behind it, is set up to assist business. Maybe

labor will get a smell one of these times too, and maybe it won't. Except what it gets through the small amounts of relief granted to the states, it has been out in the cold so far.

The point of all this is that rugged individualism has been abandoned. Even the coiner of the term and its chief exponent makes use of the government to aid business and agriculture. In their distress, everybody turns to the government for action.

The government has mainly done the wrong things, to be sure, or, when it has done the right things, it has done them inadequately, but it is encouraging to have the people instinctively realize that rugged individualism no longer can serve their needs, and that they must act together through their common organization, the various governments, national, state and local, if they are to have relief from unemployment, hard times and suffering.

That's the shadow, though too briefly and inadequately portrayed, which casts itself before.

It portends greater efforts toward getting together.

These tentative attempts of government to aid in distress are like the blundering efforts of a child to walk. Out of its many efforts it finally learns. Through their public bodies the people will eventually learn to solve their problems. They will take over the industries and use them for the good of all. They will shorten the hours and give employment to every willing worker. They will encourage the farmers to produce co-operatively and coordinate their industry with the other industries so as to share and share alike in the good things of life.

In short, Socialism is the coming event which we see forecast by the shadows of the present.

—The Milwaukee Leader.

As we understand it, a sales tax is an unfair and discriminatory levy that mustn't be imposed just before an election.

After all, the annoying thing about swell-heads is the smallness of the success that caused it.

Facts for Technocrats

The officialdom of Technocracy insists that theirs is only a fact finding organization; the world may do with their discoveries what it will. Very well. But others would make a movement of it.

Some of those who wish to make of it a movement carefully explain that they want no class action nor such dirty things as general strikes, revolutions, and political campaigns. They shudder at the idea of contact with common folk. The best minds will simply decide what is to be done and presto, it's done!

A few elementary facts about society may thus be needed to supplement the technological facts, newly-discovered to them, at which they have been staring in awe. We cheerfully volunteer.

First of all, they should know that by and large, the people of America are divided into two groups (out of politeness we avoid mentioning the horrid word "classes")—those who live without working, and those who work and hunt work without living.

The first of these groups doesn't want Technocracy. Its members are satisfied with what they've got. The second doesn't want Technocracy because it doesn't know what Technocracy is, but since it isn't satisfied with what it's got, might be taught to want a new society.

Since the first group doesn't want a change, there is no use to appeal to it. The obvious conclusion is, then, that discipes must be sought among those who either work or hunt work without living, rather than those who live without working.

But such disciple-seeking will be violently opposed by the live-without-working class (big pardon, group), which happens to own the newspapers and radio stations. One is then driven to the conclusion that a bitter contest (out of politeness we shun the nasty word "struggle" with its Marxian implications) for power, will ensue—one to retain; the other to gain. Such a "contest" may be waged either as a revolutionary or a political movement. How ever?

They may refer to their movement as a "group contest" instead of calling it a "phase of the class struggle", but few will quibble over a word or phrase.

What is certain is that coolly arrived-at, scientific, logical decisions of the best minds are not, alone, going to bring the "Soviet of Technicians". Least of all people should they expect miracles.

—The American Guardian.

The Playful Market

"Were you one of the many fooling with the stock market?"

"Not me, I was serious, the market did the fooling."

More Vitamins

"I say, waiter, there's a fly in my soup!"

"Surely not, sir; maybe it's one of those vitamin bees you read so much about."

THE REAL ISSUE

One of the most popular refrains that can be heard at every political gathering, official and unofficial, that can be heard on street corners, in hotels, pool halls, barber shops, workshops, mills, mines, factories in churches; in fact everywhere, is "cut down government costs, taxes are too high."

Rarely, except when some champion of an unpopular cause puts in an appearance, do we hear the suggestion that wages are too low and too many people are out of work."

In several of Mr. Hoover's speeches, and in the speeches of other dignitaries, Democratic and Republican alike, we have heard it said that we export only 10 per cent of our manufactured goods and that we depend on little or nothing from other countries. In other words, we can consume 90 per cent of the goods we manufacture, and if that be the case, how does it come that approximately 25 per cent of our working population is idle and another 21 per cent working on short time, and at low wages? Does this not suggest that something is radically wrong in the economic affairs of a country that can produce in super abundance and that consumes so much of its products when it has the purchasing power? Does this not suggest that the difficulty lies in the distribution of manufactured goods and created wealth? And does it not suggest that if American idle labor is put to work and given the

full social value of the wealth it creates that everyone will be amply supplied with every need?

Even conservative men who believe in the exploitation of human labor will concede that if the idle men and women and the idle machinery is put to work not a man, woman or child need be in want in these United States. But they are not put to work. Our big financial interests, in whose hands the ownership and management of industry are lodged, refuse to budge until they are assured of a handsome profit for the privilege of allowing the millions of idle men and women to work for a bare living.

The trouble is not that taxes are too high nor that government expenditures are too high. The real trouble is that wages are too low and too many people are denied the right to work. When people are working and have money they can afford to pay and will pay, in spite of the habitual government waste of fabulous sums on militarism and other extravagances. On the other hand, what does it matter how low taxes are and how low government costs are if millions are idle and have no money with which to buy even the absolute necessities of life?

The sweet refrain for reduction in governmental costs and lower taxes, while justifiable on a moral basis, is only a smoke screen to obscure the real issue, namely a readjustment of our financial and industrial system so that people can enjoy the inalienable right to life, liberty and happiness.

—The Labor News.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J.
LOTRICH

A new constitution was adopted by the Cook County Central Committee at its meeting January 16. Besides the ordinary formations of party units the new constitutions provides for a division of the County into districts over which the County Executive Committee would be the administrative body and the County Central Committee the legislative body. Outside of a few other minor details the entire evening was devoted to the adoption of the constitution. It was the first meeting of 1933 and some 60 delegates were in attendance. We were heartened by such a splendid representation and hope every succeeding meeting shall be equally as representative.

Cook County organization must get out of the red. Financial difficulties are a drawback to us but affairs are being planned now which should net the County sufficient money to get clear of the old debts. One of the affairs will be the bazaar on February 24th, 25th and 26th. Our women are energetically planning and working to make this bazaar the beginning of a new era for Cook County. Comrades and friends who can, should contribute merchandise and useful articles which can be used at the bazaar.

The fiftieth anniversary of the death of Karl Marx will be commemorated throughout the world. We in Chicago, will, in addition, observe the sixtieth birthday of our county secretary, Comrade Dreifuss. It's going to be a testimonial dinner. A committee is arranging the affair.

Karl Marx was a genius. To foretell, as he has, so vividly and correctly the class struggle with its machine age and its deficiencies, the man must have been a wizard, expert, engineer, economist all in one. They tell us that no man knows what's going to happen in the future yet this man Marx has told them word for word. This terrible dragon they call capitalism, which Marx proclaimed was doomed, is now fighting with every ounce of energy for its continued existence. Fittingly, the workers of the world should commemorate the passing of so great a man. Let the voice of labor, united against the dreadful dragon, ring out on the anniversary of Marx. No other monument would be wanted but a powerful Socialist party which would unite all the workers of the globe into a solid force against exploitation.

This coming Saturday, Jan. 28, our friends are urged to attend the social of our Serbian comrades of Branch No. 20, at 2250 Clybourn Ave. The admission is only 15c. These good workers have been experiencing some very bitter trials but are sticking despite all odds. Nothing would be finer than to see a group of members from branch No. 1 organize and go there in a body.

August Claesens is running a serial of articles for public speakers in the New Leader which are very appropriate, especially for self made men. Without any tutoring in public speaking many of you will want to check back and see how nearly right you were in preparing and making your addresses. In addition, further useful knowledge is derived in the general makeup of public speaking.

Americanism: Boasting of our efficiency and humanity; wondering what to do with a surplus while millions live in want.

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

Friday, January 27, branch 1 JSF will hold its regular meeting, beginning at 7:30 P. M. A lecture by comrade Zaitz will follow the regular order of business with an open discussion to follow. Invite your friends. The admission is free.

It has not been changed to conform with the growth of the industrial machinery.

These conditions exist because the social machine is antiquated.

Would not their stupidity deserve that appellation?

It is both stupid and unnecessary to allow such conditions to exist.

These conditions exist because the social machine is antiquated.

If it is going to let these conditions persist, why should not the tables be turned and call human beings the lower animals?

How can the human race contend that it is higher than the "lower animals" when it allows such conditions to exist?

Does it not seem incredibly stupid to permit millions of people to be in want in the midst of plenty?

Is it not criminal to let millions of children begin their lives under the degradation of charity when there is an abundance for all and when there could be jobs for all just as well as not?

Nowdays, however, the machinery used in industry has developed until it has made the people dependent upon each other. It is no longer possible for them to be crassly independent of one another. Under modern industrial conditions it simply can't be done.

Therefore, the sensible thing is to change the social machine to fit the industrial machinery, by socializing the industries.

So, we say that Socialism, boiled down to its essence, is a sensible way for human beings to live together under modern conditions of production and distribution.—T. M. L.

CONSEQUENCES OF THE CAPITALISTS' GREED

A New Branch

Forest City, Pa. — A meeting for the purpose of organizing an English speaking sub-branch of Branch 10. JSF was called by Frank Drasler and the branch was put into life with six members. The date of the meeting was Jan. 15, at which time it was decided that the next meeting be held on the 29. Permanent officers for the branch will be elected at the next meeting to carry on the work started by the temporary committee.

We're all well pleased with our first meeting. The enthusiastic response and the deep interest shown by each member is assurance that their will be plenty of business at the January 29th meeting.

Joseph Drasler.